

1916. Køkkenet under Første Verdenskrig, hvor fortet var fuldt krigsbemandet i fire år fra 1914-18. Læg mærke til soldaten i bagerste række th, der står og støtter sig op af en drabelig kødøkse. Det ser ud til, at han gladeligt ville gå i gang med en ko eller en gris for at mætte de 6-800 mand, der var på fortet. I midten af rummet det brænde-, kul- eller koksfyrede komfur.

Det er køkkenbefalingsmanden i midten med den noble sorte uniform. Hans opgave var at holde styr på køkkentropperne og sikre, at maden blev tillavet efter de fastsatte normer, og ikke mindst i de foreskrevne mængder. Hverken mere eller mindre – forsyningerne skulle jo strække, og maden tillaves så ingen blev syge af den. Det skulle tages meget bogstaveligt for en madforgiftning kunne hurtigt gøre fortet ukampdygtigt.

Nogle af soldaterne var lidt nussede i munderingen, men der var på dette tidspunkt intet vaskeri på fortet. Det klarede soldaterne selv på kajgaden ved hjælp af et vandfad, og måske en stiv børste som de kunne bearbejde snavsetøjet med. (Peter Thorning Christensens arkiv)

20 A+B Køle/fryserum.

På grund af den teknologiske udvikling, diverse samfundsskabte forhold og forskelligheder i behov mellem Hæren, Søværnet, Flyvevåbnet, flygtningelejr samt hotel/restauration m.m. har mange rum skiftet brug over fortets 125 årige levetid. Dette rum startede som toiletrum med fem latriner og med udluftning via fortets omfattende ventilationssystem til egen skorsten lodret op gennem fortbygningen til det fri. Men det var ikke den eneste luksus – de ældste tegninger viser at der var vandtilførsel til rummet og kloakafgang direkte til havnen, så det har sandsynligvis været vandskyllede klosetter. Alle øvrige toiletfaciliteter fandtes i fløjbygningerne. Om det var af hensyn til køkken-/kabyspersonalet, der skulle røre i gryderne

og derfor ikke havde tid til at løbe ud i østre pavillionbygning, eller om det var fordi besætningens spisefaciliteter var lige ved siden af, hvorfor det var praktisk at have toiletter her, vides ikke. Senere blev rummet ombygget til et kølerum og et fryserum.

20 C Skylleri (opvask).

Oprindeligt varmekammer A i fortets centralvarmesystem. I rummet fandtes seks opvaskekummer af træ samt en 200 l varmtvandsbeholder. Her opbevaredes også service og bestik og muren mod strubegangen var gennembrudt, for ekspedition af skaffegrej til de menige. Hullet kunne aflukkes med skydelemme.

21-24 Spisestue for værnepligtige